

Список літератури

1. Сучасні виклики фізичного виховання в умовах дистанційного навчання. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/suchasni-vikliki-fizichnogo-vihovannya-v-umovah-distancijnogo-navchannya-321821.html> (дата звернення: 09.03.2023).

2. Репозитарій Національного Авіаційного Університету: Home. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream> (дата звернення: 09.03.2023).

3. Віталій Андріяш. Підйом фізичного та психологічного духу в умовах воєнного стану. Національний університет біоресурсів і природокористування України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/106798> (дата звернення: 09.03.2023).

*Науковий керівник: Валентина БАЛАХТАР,
д-р. психол. наук., професор*

УДК 159.923.4:37.091.212 (043.2)

Валерія БУЛІЧ

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ТЕМПЕРАМЕНТУ Й ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

В сучасному світі, якій дуже швидко змінюється, як ніколи, набуває значення прагнення кожної людини до особистісного саморозвитку, що стає запорукою кращої психологічної адаптації, сприяє розвитку критичного мислення, забезпечує адекватність сприймання навколишньої дійсності в невизначених швидкоплинних реаліях сьогодення. За останніми статистичними даними, в Україні понад 70% людей мають вищу освіту. Тому, на наш погляд, актуальним є дослідження психологічних особливостей студентів, які впливають на навчання, різних стилів їхнього навчання та виділення більш успішних з них, тобто, – встановлення взаємозв'язку особливостей темпераменту та індивідуального стилю діяльності студентів вищих закладів освіти.

В цьому контексті темперамент нами розглядається, як обов'язкова складова кожною людини, з яким вона живе, розвивається та, за допомогою якого, в неї формується індивідуальна поведінка. Згідно з аналізом наукових досліджень цієї проблеми, найбільш поширеним є визначення темпераменту, як важливої і стійкої властивості особистості, якій практично не змінюється впродовж життя і виявляється у всіх сферах життєдіяльності особистості. Як відомо, в основі темпераменту лежать

особливості нервової системи, які визначаються співвідношенням та характеристиками процесів збудження та гальмування, які, в свою чергу характеризуються силою, врівноваженістю та рухливістю. Різноманітні співвідношення цих показників відповідають різним типам вищої нервової діяльності та типам темпераменту. Так, сильний, врівноважений, рухливий – це сангвінік; сильний, невірноважений, рухливий – це холерик; сильний, врівноважений, малорухливий – це флегматик; слабкий, невірноважений, малорухливий – це меланхолік [1].

Але, постає питання – яким чином це впливає на процес навчання і чи є цей вплив або взаємозв'язок? Враховуючи те, що у кожного студента свої особливості та потреби до навчання необхідно враховувати той факт, що не існує людей з одним типом темпераменту, у всіх виявляється одразу чотири типи, проте в різній відсотковій кількості, що і впливає на індивідуальний стиль діяльності студентів у процесі навчання. З погляду Козубовської І. В. студенти, у яких переважає меланхолійний тип темпераменту, при навчанні найбільш уразливі, і потребують найбільшої уваги. Вони відрізняються тривожністю, чутливістю, сором'язливістю, уникають контактів з оточуючими, при невдачах можуть припинити навчання. Тому, відповідно, до особливостей цих студентів викладач повинен проявляти максимум терплячості, доброзичливості, тактовності. Індивідуальний стиль діяльності таких студентів у навчанні полягає у повільному темпі запам'ятовуванні інформації, швидкій втомі від тривалих розумових навантажень, схильності до виконання індивідуальної роботи та чуттєвому сприйманні. Тому, позитивне оціночне судження викладача перед всією аудиторією, яке супроводжує вдалу відповідь на занятті, має велике значення для розвитку самоповаги студента, зміцнення віри у власні сили і можливості [2].

Аналізуючи індивідуальний стиль діяльності студентів холериків, потрібно виокремити їхні імпульсивні та нестримані дії, поганий контроль своєї поведінки, брак терпіння, що призводять до швидкого але не завжди правильно виконаного завдання, до помилкового розрахунку розподілу власних можливостей або їх переоцінки у процесі навчальної діяльності. Гарні комунікативні навички допомагають таким студентам легко та с задоволенням працювати у команді, брати участь у колективних проєктах та проявляти лідерські якості. Тому, спокійний, врівноважений, доброзичливий тон, терплячість є необхідністю у спілкуванні з такими студентами. З боку викладача, їх слід привчати до більшої врівноваженості, виваженості у судженнях і діях, стежити, щоб робота була виконана на належному рівні, а при необхідності наполягти її переробити.

Студенти з переважаючим флегматичним типом темпераменту доволі пасивні, іноді навіть здається що такі люди взагалі не емоційні, проте вони часто самокритичні. Якщо розглядати особливості їхньої навчальної діяльності через більш загальмовану нервову систему, їм потрібно більше часу на обдумування відповіді і підготовку, у момент виконання завдань вони намагаються не відволікатися, тому їм важко швидко включатися в роботу, перемикаючи свою увагу на щось інше або відповідати на неочікуване поставлене запитання. Одночасно, студенти флегматики у процесі навчання концентруються на певному завданні, ретельно та глибоко його вивчають, уважно аналізують і зважують всі можливі аспекти. Тому, намагання підштовхувати студентів з цим темпераментом до швидкого вирішення завдань може викликати роздратування та призвести до невдачі або помилок у виконанні завдання. Крім того, потрібно уникати завдань, які вимагають засвоєння в обмежений проміжок часу великого, різноманітного та складного матеріалу, бажано розділити його на окремі інформаційні частини для кращого засвоєння.

Люди з сангвінічним типом темпераменту можуть бути ідеальними студентами з огляду на їхні особливості, які характеризуються відносно низьким рівнем потреби у контролі викладача, високою здатністю до засвоєння нового матеріалу, меншою схильністю до конфліктів порівняно з холериками та меншою пасивністю порівняно з флегматиками. Люди з екстравертним типом особистості характеризуються необхідністю бути в центрі уваги та діяти активно, проте їхня поведінка може бути пов'язана з певними недоліками. Вони часто не розглядають свої реальні можливості, надмірно беруть на себе складні завдання та не завжди здатні успішно їх виконати. Якщо в студентів сангвініків знижується рівень мотивації, це може призвести до зниження активності та погіршення їхніх навчальних результатів. Отже, викладач повинен бути уважним до таких процесів, щоб допомогти студентам зберегти позитивну мотивацію та продовжувати досягати успіху в навчальному процесі.

Отже, провівши дослідження на тему “Особливості темпераменту й індивідуального стилю діяльності студентів вищих закладів освіти” можна стверджувати, що для покращення навчального процесу, забезпечення оптимальних умов для навчання та досягнення успіху студентами, потрібно враховувати: структуру темпераменту (емоційність, активність, сила волі) і як це впливає на навчальну діяльність студентів; специфіку навчального процесу (яким чином особливості темпераменту та стилю діяльності студентів відображаються на засвоєнні та виконанні лекційних, практичних, лабораторних або самостійних навчальних завдань та взаємозв'язок з іншими факторами (рівень інтелекту, мотивації, емоційного стану, ставлення до навчання тощо) [3]. Це допоможе краще

зрозуміти взаємозв'язок між темпераментом, індивідуальним стилем діяльності та навчальною діяльністю студентів.

Список літератури

1. Загальна психологія, О.П.Хохліна, І.В. Кущенко, С.Л.Горбенко. – К.: НАВС, 2014. – 168 с.

2. Козубовська І. В. Психологічні засади організації навчально-виховного процесу у вищій школі: методичні рекомендації. / І. Козубовська, Д. Данко : Ужгород 2020. – 34 с.

3. Диференційна психологія: підручник /За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 496 с.

*Науковий керівник: Наталія ДЕМЧЕНКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 159.922.73 (043.2)

Любов ВЛАСОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ДЕТЕРМІНАНТИ ПОДРУЖНИХ РОЗЛУЧЕНЬ ТА ЗРАД У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день війна дуже серйозно вплинула не лише на масові жертви, великі втрати серед мирного населення та серед військовослужбовців, зруйновану інфраструктуру, а й на сімейні відносини, котрі почали набагато масштабніше анулювати свій шлюб. Відстань між парами збільшилася, багато стресових ситуацій, у котрих кожен реагує по-своєму. В трьох варіантах реакції на стрес: бий, біжи, замри – у подружжя дуже часто не співпадає.

Ситуації котрі можуть вплинути на зради та розлучення:

Переїзд жінки за кордон. З часом починає розуміти що і сама здатна жити своїм життям без чоловіка. Вона побачила в цьому новий шлях для розвитку себе, можливість створити нове життя з нуля в іншій країні.

Чоловіки ж, у свою чергу, залишилися в колишній реальності і в стресовій ситуації. І, відповідно, почалися непорозуміння, бо картинки світу у чоловіка і дружини різні.

Багато жінок бояться повертатися з-за кордону назад до чоловіка, оскільки це може загрожувати її життю та життю дітей. Разом з тим, жінок